

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži **namka**
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

SDSarski diktati trgovcem

Lastniki esdeesarskega tiska si prisvajajo pravico, da diktirajo trgovcem, kdo sme biti njih zastopnik in kdo ne. Nad vse ponižujoč je ta diktat za trgovce, ker je pač slovenski trgovec vsled svojega vestnega dela tako situiran, da se mu ni treba pustiti od nikogar komandirati.

Toda ne samo ponižujoč, temveč tudi skrajno škodljiv je esdeesarski diktat za slovenskega trgovca, ker mu jemlje dobro ime in škoduje na ugledu. Treba se samo vprašati, kdo so ti gospodje, ki si upajo lastiti sebi komando nad slovenskimi trgovci in takoj bo jasno, da more iti slovenski trgovec z vsakim, samo z esdeesarji ne.

Star in preizkušen pregovor pravi: Povej mi, s kom obučuješ in povem ti, kdo si ti. In na ta pregovor se morajo spomniti slovenski trgovci, kadar pogledajo napake, ki jih je esdeesarsko vladanje vsekalo slovenskemu gospodarstvu.

Uničili so Jadransko banko, uničili Slavensko banko, pustili svoje težke sledove pri Hipotekarni, hoteli uničiti Ljubljansko kreditno banko, s svojim centralizmom naložili slovenskemu trgovcu ogromne dajatve, ki so jih še pomnožili s svojo ignorantno socialno politiko. In svinčena afera in vse druge afere so k vsemu polomom še dodale, kar je manjkalo za pravo ocenitev slavne SDS. Komur pa vse to ne zadostuje, ta naj pogleda še v uradne liste, da prečita vse one obsodbe, ki so bile izrečene nad trgovci vsled esdeesarskega pobijanja draginje. In da bo slika popolna, omenjamo še znano esdeesarsko besedolomstvo, kar mora zlasti po svoji močnatosti znanega slovenskega trgovca najbolj revoltirati.

In od take družbe naj si pusti slovenski trgovec diktirati? Je sicer res, da so naše javne razmere danes v zelo žalostnem stanju in da bi bile pred vojno nemogoče, toda tako vendarle še nismo padli, da bi se slovenski trgovec navduševal za besedolomno stranko in za razne aferiste in bankroterje. Kajti če bi to bilo, potem bi tuji svet dejal, da hodi slovenski trgovec z besedolomneži, bankroterji in aferisti in sramota teh bi padla tudi na čisto ime slovenskega trgovca.

Zato se za svoj ugled, za svoje dobro ime bori trgovec, ki se bori proti esdeesarskemu diktatu. Kakor nekdanj, tako tudi danes slovenski trgovec s takimi ljudmi noče in ne sme imeti nobenega posla in kdor ne drži svoje dane besede, ta je pri slovenskem trgovcu že opravljen. Tako je bilo nekoč, tako mora biti danes, tako mora biti vselej. Ker samo to je v skladu s ponosom in tradicijo slovenskega trgovca.

Pa gospodje esdeesarji pravijo, da je njihov diktat zahteva napredne misli in zavoljo neke naprednosti še vedno drve nekateri trgovci za esdeesarji. Vprašamo pa, ali je to v naprednem interesu, če ponujajo esdeesarji Zbornico klerikalcem, samo da bi udarili slovenskega trgovca, ki se že toliko let nesebično bori za interese slovenskega trgovstva? Ali je po tej ponudbi sploh še mogoče, da bi le en slovenski trgovec še nasedel na prednjakarstvu esdeesarjev?

Slovenski trgovec je bil vedno za naprednost, ker je vedno stremel, da je mogel vzdržati vsako konkurenco. Toda za pravo naprednost, ki je skrbela za procvit gospodarstva, ki je skrbela za povečanje produkcije, ki je ustvarjala bogastva. Kako pa so to pravo naprednost razumeli esdeesarji? Kamor je stopila njih noga, povsod tam je zastala produkcija, povsod tam so se oglasili polomi. Ali je mar bankrot naprednost?

Novi atentatorji prispeli v Prago.

Praga, 17. oktobra. Ugotovilo se je, da je atentatorja čakala pred kavarno neka dama, ki je takoj izginila, ko je bil atentat izvršen. Po aretaciji je atentator izjavil, da s tem še ni končano, ker pride še cela vrsta atentatov. Včeraj so Behija zasliševali pred deželnim sodiščem. Atentator ne daje nobenih novih izjav, temveč samo vedno govori, da je bil Cena beg neprijatelj Albanije. Nič ne govori o tem, kdo ga je poslal. Tudi noče nič povedati, kdo je bila dama, ki ga je čakala pred kavarno. Tiste dame še niso našli.

PRAŠKI LISTI DOLŽE ITALIJO KOT POVZROČITELJICO ATENTATOV.

Praga, 17. oktobra. Vse praško časopise se bavi z atentatom. Splošno se ugotavlja, da je atentat čisto političen. Krivda zanj pa se pripisuje Italiji.

Neki list trdi, da je ta atentat v zvezi z atentatom na generala Kovačevića. Prvo kot drugo delo pa da je poteklo iz Rima.

Večerni listi težko obdolžujejo Italijo zaradi atentata na Cena bega. Listi pišejo: Italija išče na vsak način konflikt z Jugoslavijo. Iz Rima se pošiljajo teroristi, ki naj napadajo one politike, ki nečejo slušati Italije.

Prihod atentatorja je bil v Prago aviziran že pred nekaj dnevi. Nekateri krogi so pred tednom dni dobili vesti, da pride iz Rima neki terorist, ki naj ubije Cena bega. Policija je bila o tem obveščena. Na nesrečo pa Cena beg dotični večer detektivu ni pustil, da bi ga spremljal v kavarno in tako se je atentat posrečil.

Konstatiralo se je dalje, da je atentator po svojem prihodu v Prago posetil poslaništvo neke države, ki ni v prijateljskih zvezah z Jugoslavijo. Že drugi dan po tem, ko je prišel v Prago, je atentator izvedel, kam hodi Cena beg. Zelo čudno je, da dobi tuje že drugi dan po prihodu tako natančne informacije.

NOBENIH VAŽNEJSIH DOGODKOV NI BIL VČERAJ.

Beograd, 17. oktobra. Včeraj je bil predsednik vlade Velja Vukičević od 11. do pol 2. v maršalatu dvora. Predsednik narodne skupščine dr. Ninko Perić se je dolgo časa razgovarjal s predsednikom vlade. Sporazumevala sta se glede dela narodne skupščine. Proti večeru je odšel Vukičević v radikalni klub, kjer je kot predsednik kluba poslal brzojavne pozive vsem poslancem za današnjo sejo kluba. V tem času je bilo v klubu samo nekaj poslancev, ki so se posvetovali. Predsednik vlade je nato odšel iz kluba v svoj kabinet, kjer je sprejel poštnega ministra Vojka Kocića.

TUJI DIPLOMATI PRI MARINKOVIĆU.

Beograd, 17. oktobra. Včeraj dopoldne so od tujih diplomatov posetili zunanega ministra dr. Marinkovića madjarski, avstrijski in italijanski poslanik.

DEMANTI.

Beograd, 17. oktobra. Oddelek za tisk je izdal sledeče pojasnilo: Po brzojavki iz Bukarešte se je baje naš poslanik v

Obupati nad napredno mislijo bi morali, če bi bilo tako.

Nič drugega ko nesramnost je esdeesarski diktat trgovcem in zato ga bodo samosvoji in na tradicije slovenskega trgovstva ponosni trgovci zavrnili, oni majhni pa, ki so odvisni in slepi, pa bodo šli v boj za besedolomno stranko. Ti slednji se bodo tako izkazali, da so res vredni esdeesarskega diktata.

Značilno je tudi, da so se vsi tuji poslaniški pri zunanjem ministru informirali o atentatu, le eden od tujih zastopnikov — in to so vsi zelo opazili — ni prišel, da bi se informiral. Kdo je bil ta, — menda ni treba še posebej povedati. Vladni listi trde, da je bil atentator v Rimu oborožen. Atentator se je na polu iz Rima v Prago uslavil tudi na Dunaju, kjer je dobil boljše informacije. Njegov dohod v Prago je bil aviziran. V Prago je bil dirigan od nevidne roke.

Sicer pa — pišejo le listi — la atentat ne bo zadnji. Nadaljnji atentati so že zamišljeni in ubijalci so že v Pragi.

»Narodno Osvobození« doznava, da so na polu še trije makedonski revolucionarji, ki se pripravljajo v Prago, da tam izvrše še nekatere politične atentate. Češkoslovaška vlada bo prisiljena tem atentatom posvetiti več pozornosti.

»Narodni Listy« in »Lidove Novine« tudi trde, da je atentat na Cena bega v zvezi z atentatom na generala Kovačevića.

PRAŠKI ATENTATOR IMA SOUDELEZENČE.

Beograd, 17. oktobra. Iz naših diplomatskih krogov se doznava, da se v Pragi z vso energijo nadaljuje preiskava proti atentatorju Alkiviadu Belhiju. O preiskavi se ne dajejo nobena obvestila, ker se po vsem zdi, da ima atentator soudeležence.

FRANCOSKI GLAS O UMORU CENA BEGA.

Pariz, 17. oktobra. Pariški listi obširno komentirajo atentat na Cena bega. »Journal des Débats« pravi, da je bil Cena beg lejalen zastopnik albanskih interesov. Podčrtava, da je Cena beg samo resnici na ljubo dementiral italijanske laži z albanske meje. To pa naravno da ni bilo prijetno Italiji.

Bukarešti zahvalil Rumuniji za ponudeno posredovanje v vprašanju spora z Bolgarijo zaradi zadnjih dogodkov v Štipu. Ker pa takega posredovanja ni nihče prosil in nihče ponudil, smo pooblaščen to vest najodločnejše demantirati.

ŠUMARSKI KONGRES OTVORJEN.

Beograd, 17. oktobra. Včeraj dopoldne je bil v dvorani univerze otvoren kongres šumarjev. Navzoči so bili delegatje iz vse države, pa tudi delegatje iz Češkoslovaške. Predsednik Lenardi je pozdravil češke delegate, na kar je odgovoril češkoslovaški poslanik g. Šeba. V imenu ministrstva za šume in rudnike je potem pozdravil češkoslovaške odposlance generalni direktor v ministrstvu za šume in rudnike Stamenković. S kongresa je bila odposlana pozdravna brzojavka kralju. Popoldne so delale sekcije. Danes bodo delale sekcije in plenum. Jutri pa napravijo šumarji izlet v Džerdap (Železna vrata).

KEMAL PAŠA PODAJA BILANCO SVOJEGA DELA.

Angora, 17. oktobra. Včeraj ob 10. uri dopoldne je bil otvoren kongres »Turske narodne stranke«. Za predsednika kongresa je bil izvoljen predsednik vlade. Mustafa Kemal paša je povzel besedo in dejal, da mora vodstvo stranke podati poročilo o delu vseh zadnjih devet let. Kemal paša je govoril sedem ur in navedel vse, kar je stranka napravila od maja 1919 dalje. Govor Kemal paše pa bo trajal še kakih šest dni.

Italijani so razžaljeni.

Beograd, 17. oktobra. Včeraj opoldne ob 12. je posetil italijanski poslanik Bordero našega zunanjega ministra dr. Vojo Marinkovića in ostal pri njem eno uro. Bordero je pri tej priliki baje vno- vič izrazil svoje nezadovoljstvo nad pisanjem jugoslovenskih listov proti Italiji zaradi dogodka v Pragi. V zvezi s tem je Mussolini, kakor se doznava, ukazal zastopniku Italije v Beogradu, da pri naši vladi vloži protest zaradi pisanja naših listov o atentatu na Cena bega, če bi bilo to potrebno. Taka nota je prišla iz Rima. Poslanik Bordero pa ni smatral za potrebno, da bi nolo izročil dr. Marinkoviću, temveč je samo v sporazumu z njim omenil stališče svoje vlade in dejal, da italijansko javno mnenje ravno tako obsoja pisanje naših listov proti Italiji ko rimska vlada.

Dr. Marinković je izrazil svoje obžalovanje, da situacija ni taka, da bi Italija mogla biti zadovoljena z našim tiskom. Obljubil je storiti, kolikor bo v njegovi moči, da nastopanje našega tiska ne bo Italiji nepovoljno. Pristavil pa je, da jugoslovenskemu tisku ni gospodar vlada, temveč vse javno mnenje, na katero pa on ne more vplivati.

Ta korak italijanskega poslanika je iznenadil vse naše politične kroge in naše javno mnenje. Saj je znano pisanje italijanskih listov proti naši vladi in še zlasti v vprašanju zadnjih atentatov v Makedoniji. Organ zunanjega ministra »Tribuna« je ob tej priliki pisala med drugim tudi tole: »Dejstva dokazujejo, da makedonska akcija ni nič drugega, kakor obupna obramba proti režimu, ki mora prevzeti nase odgovornost za svoje lasne ukrepe, ne pa da obdolžuje Bolgarijo.«

Isti list je v uvodnem članku od 9. t. m. pisal: »Nahajamo se pred tipično epizodo resnega položaja, ki je ustvarjen v Makedoniji, izmučeni od beograjskega režima.«

Se v hujšem tonu pišejo drugi fašistični listi, ki ne opuste prav nobene politike, da ne bi napadli naše države na čisto infamen način. Če bi mi podvzeli tiše korake, kakor jih podvzema Italija, za kar bi imeli več razloga, kakor ga ima Italija, potem bi se nam prav gotovo rešlo, da izzivamo nepotrebnih spore.

SEJA SOBRANJA.

Sofija, 17. oktobra. Po seji sobranja je bila seja poslanskega kluba vladne večine, na kateri so razpravljali o položaju v zvezi s poslednjimi dogodki in s proglasitvijo obsednega stanja v ču-slendiskem in petriškem okrožju. Najprej je govoril g. Ljapčev, potem pa še Burov. Ljapčev je obžaloval incidente, ki so se dogodili na ozemlju sosedne države ter jih obsodil. Zaradi teh incidentov je vlada ukrenila vse, kar je smatrala, da bo najboljša. Polem je zunanji minister Burov dejal, da so bili ukrepi, ki jih je podvzela bolgarska vlada, sprejeti z vidnim zadovoljstvom in da so dobili splošno priznanje, da bolgarska politika ni vmešana v nobene nasilniške akcije.

SLAVNOST V SPOMIN PADLIH FRANCOSKIH PISATELJEV.

Pariz, 17. oktobra. Po inicijativi udruženja pisateljev bivših vojakov je bila prirejena včeraj skromna proslava na čast pisateljem, ki so padli v vojni. Preds. republike Doumergue je v Pantheonu odkril ploščo, na kateri so napisana imena vseh pisateljev, ki so padli v vojni za svobodo Francije. Bilo je 560 imen. Govor je imel Herriot, ki je povlečeval vojne žrtve.

Esdeesarji hoteli izročiti klerikalcem — zbornico

ESDEESARJI PONUDILI KLERIKALCEM VEČINO V ZBORNICI, PREDSEDNIKA IN DVA PODPREDSEDNIKA, ČE NASTOPIJO PROTI G. JELAČINU. — NESRAMNA PONUDBA ESDEESARJEV GLADKO ODBITA.

Esdeesarji so se zopet enkrat temeljito razgledali in slovenska javnost je zopet enkrat pošteno spoznala to dično družbo. Ze davno je vedela sicer slovenska napredna javnost, da je samo grda laž esdeesarski demokratizem in grda laž tudi vsa njih druga gesla, sedaj pa so esdeesarji nedvomno dokazali, da je laž tudi vse njih govorenje o naprednosti, da o naprednosti niti ne govorimo.

V petek so namreč nekateri esdeesarski industrialci iskali g. dr. Korošca, da bi se še enkrat obnovila pogajanja za sporazumne volitve. Ker ni bilo dr. Korošca v Ljubljani, so vstopili z drugimi voditelji SLS v stik in jih zaprosili za obnovo pogajanj. SLS je pristala na to ponudbo in zaprosila gospode od SDS, da imenujejo svoje delegate.

Kot zastopnike esdeesarskih trgovcev in obrtnikov je nato SDS imenovala g. Adolfa Ribnikarja in g. dr. Rapeta, torej dva izrazita strankarja, ki nimata z gospodarstvom prav nobenega posla. Esdeesarski trgovci in obrtniki, ki se s tako vno navdušujejo za besedolomno SDS, očitno pri kliki ne uživajo dovolj zaupanja.

V soboto so se nato sestali esdeesarski in klerikalni delegati. Na sestanku sta esdeesarska delegata izjavila, da je pripravljena SDS prepustiti SLS večino v Zbornici, dalje da pristane tudi na klerikalnega predsednika Zbornice in da prizna klerikalcem od treh dva podpredsednika, če SLS odzaga g. Jelačina ml. Z drugimi besedami: esdeesarji so bili pripravljeni SLS čisto izročiti Zbornico, če stori SLS to nepoštenost, da nastopi proti g. Jelačinu. Ta nezasišana zahteva je bila seveda od zastopnikov SLS gladko odbita in SDS je doživela zopet enkrat pošteno blamažo. Vendar pa v soboto še ni prišlo do popolnega razkola, ker so zastopniki strank hoteli še enkrat govoriti s svojimi vodstvi.

Včeraj se je vršil odločilni sestanek, na katerem je g. Adolf Ribnikar sicer hvalil delavnost in sposobnost g. Jelačina, a obenem izjavil, da je g. Jelačin »neznošen« (za SDS namreč. Op. ured.) in da z njim ni mogoče delati. Obnovil je svoj stari predlog, ki so ga klerikalci odklonili.

Volitve v Zbornico bodo torej bojne in to edinoce po krivdi esdeesarjev, ki bi raje imeli za predsednika klerikalca, ko pa naprednjaka Jelačina.

Upamo, da se bodo vsaj sedaj odprle oči onim trgovcem in obrtnikom, ki iz nekega napačno pojmovanega napredništva slepo drve za esdeesarji. Kajti sedaj so videli v dejanju, da ni esdeesarjem niti najmanjše za napredništvo, temveč da so v svojem slepem sovraštvu pripravljeni izdati tudi napredne interese, samo da bi zadostili svoji nizki maščevalnosti.

Njih pogoj da dokazuje še eno, da mora biti namreč g. Jelačin v resnici na najbolj pravi poti in da je mož na svojem mestu, ker ga tako silno sovraži na polomih bogata in besedolomna družba pri SDS. Ta esdeesarski strah pred g. Jelačinom je zanj najboljša priporočila in prepričani smo, da bodo ravno vsled tega izrekli trgovci zaupanje g. Jelačinu.

Končno pripomnimo samo še to, da je čutil tudi g. Avgust Praprotnik potrebo prigovarjati klerikalcem, da puste g. Jelačina pasti. Mislimo, da bo tudi to smatrala slovenska javnost le za priporočilo.

Dosti nelepah in glupih stvari je zagrešila že SDS, toda sedajna ponudba klerikalcem je prav posebna glupost in nečednost in silovito dober uvod za blamažo, ki čaka esdeesarje dne 30. oktobra.

VI. kongres latinskega tiska.

Začetkom tega meseca se je pričel v Bukarešti VI. kongres združenega latinskega tiska in se ga udeležujejo številni zastopniki vseh latinskih držav.

Zveza latinskega tiska je bila ustvarjena leta 1923 v Parizu in zastopa danes 300 dnevnikov v vseh romanskih državah. Odbor Zveze se shaja enkrat na mesec v Parizu, vsako leto enkrat pa priredi kongres. Letos sta bila sklicana dva kongresa poleti v Madridu in zdaj v Bukarešti.

Zveza latinskega tiska se more že zdaj pohvaliti z velikimi rezultati svojega dela. Po kongresu v Florenci leta 1925 so imeli francoski in italijanski novinarji mnogo zaslug na odstranitvi tedanjega napetega stanja med Francijo in Italijo.

Bukareštanskega kongresa se je udeležilo nekaj desetih novinarjev iz zapadne Evrope in celo vsaka ameriška latinska država je imela tam po nekoliko svojih predstavnikov, ki so ponudili Rumuniji solidarnost in obilno pomoč v tisku.

Ne samo rumunska kulturna javnost, nego tudi politična sta si bili v svesti tega eminentnega pomena in zato ni nič čudnega, da je svetovnemu zasedanju dne 2. t. m. prisostvovala tudi 12 rumunskih ministrov. Sam kongres je otvoril ministrski predsednik Jon Brătianu, za predsednika kongresa je bil pa izvoljen pravosodni minister St. Popescu.

Na tem kongresu so se rumunski novinarji spomnili slovanskega načina na mednarodnih konferencah — vsak govori s svojim maternim jezikom — in so po odobrenju ostalih Romanov uporabili ta način tudi ob priliki svojega kongresa.

Kongres je razpravljaval večinoma vprašanja praktičnega značaja. Prisotni novinarji so obljubili, da bodo intervenirali pri svojih vladah, da se bodo kongresne zahteve kolikor mogoče izpolnile. Prva želja kongresa je bila, da naj se državljani katerekoli romanske države ne smatra za tuja v drugi romanski državi. Te pravice naj dobe predvsem romanski novinarji.

Za vzdrževanje stalnih novinarskih zvez se bo osnoval romanski poročevalski urad, ki bo skupaj z »Romansko pisarno za kontrolo mednarodnih vestí« izključeval raznočestvanje tendencioznih in netočnih vestí.

Ob priliki izmenjave romanskih dijakov je potrebno postopati sistematično. V druge romanske države naj se pošiljajo samo oni di-

jaki, ki odlično poznajo svojo domovino, obenem pa tudi ono državo, v katero nameravajo oditi. Režim na vseh romanskih vseučilišjih naj bo enak, diplome in ostali dokumenti pa naj veljajo za vse romanske države.

V latinskem tisku naj se daje prednost podlistkom in prevodom romanskih avtorjev. S svojim vplivom bo tisk delal na to, da se bo tudi v filmu dajalo prednost romanskim proizvodom.

Skupni jezik vseh Romanov naj bo »časopisni jezik, ki naj bo tako enostaven, da ga bodo lahko razumeli vsi Romani. Za razumevanje rumunskih listov je dovolj, če se človek nauči okrog dvesto besed neromanskega izjora.

Med romanskimi državami bo vladala medromanska solidarnost, utrjena s politično in gospodarsko solidarnostjo. Romanski novinarji bodo delovali vedno skupno in branili interese svojih držav zlasti ob priliki zasedanj Zveze narodov v Ženevi.

Vzajemno poznanje romanskih dežel bo prvi cilj romanske žurnalistike. Novinarji, ki bodo imeli za to največ zaslug, bodo dobivali vsako leto po 5000 francoskih frankov.

Vzajemne literarne zveze se bodo podpirale z osnovanjem centralne prodajalne znanstvenih in literarnih knjig romanskih avtorjev. Naprosilo se bo vladah poedinih držav, da dovolijo popust pri dovozu teh knjig. Za uporabo novinarjev se bo osnovala romanska biblioteka z vsemi odličnejšimi knjigami romanskih učenjakov in pisateljev. Vsaka romanska država bo sestavila popolno priročno knjigo o civilizaciji svojega naroda. Ko bo to gotovo, se bo izdalo splošni romanski zbornik, ki bo nekaj evangelij za romansko omladino.

Obenem s kulturnimi in političnimi zvezami se morajo negovati tudi gospodarske zveze in to brez neromanskih posredovalcev. Radi olajšanja medsebojnih zvez bodo novinarji zahtevali od svojih vlad, da ukinejo polne vizume v romanske države.

Vsi govorniki in predlogi, ki so bili storjeni na kongresu, izidejo v kratkem iz tiska. V spomin na bukarštanski kongres latinskega tiska bo izdan denar treh vrst z glavami šestorice genijev latinskega duha.

Po končanem kongresu so novinarji odšli na petdnevno poučno potovanje po Rumuniji. (CEPS.)

Politične vesti.

Tretje razočaranje. Se po volitvah je g. Davidović na shodih slovesno začetavljaj, da bodo razveljavljani vsi radikalni mandati, ki so bili pridobljeni s pomočjo policije. To svojo napoved je g. Davidović večkrat ponovil v g. Stjepan Radić je v njo veroval ko v sv. pismo. Pa ta vera se ni izplačala in prišlo je bridko razočaranje. Na sejah verifikacijskega odbora so demokrofi in radikali složno glasovali za porftrve vseh mandatov in le v dveh slučajih, od katerih pa eden sploh nima nobene zveze ne z nasiljem in ne s policijo, je bila verifikacija odbita. Vse grožnje g. Davidovića so torej padle v vodo in naši esdeesarji so z g. Radićem vred doživeli novo razočaranje. Ni čuda, da je g. Radić sedaj ves divji in da grozi že g. Davidoviću in da je mesto demokratskega bloka začel snovati prečansko fronto. Ali tu bo šele doživel pravo razočaranje, ker je prečanska fronta fantazija, ki je zaenkrat še absolutno neusvarljiva. Beograd ima danes še tako močna sredstva v rokah, da otroče lahko obrezuspeši vsako prečansko fronto, razven seveda, če bi se ta zadovoljila s kričanjem v opoziciji. S tako prečansko fronto pa je Beograd čisto zadovoljen, toda vprašanje je, kaj bodo od nje imeli prečani!

Po dosedanjih izkušnjah bi mogla prečanska fronta prinesiti prečanom le nova brebmena. Sicer pa: Ali je sploh mogoče verjeti, da je veliki centralist Pribečević iskreno za prečansko fronto? Zdi se nam, da se bo v tem oziru gospod Radić še prav posebno razočaral.

Skupščina je sklicana za torek in ima do 20. t. m. dovršiti verifikacijo mandatov. Nobenega dvoma ni, da bo verifikacija gladko dovršena in da bo doživela zlasti esdeesarska opozicija svoje novo razočaranje. Tako jo nato bo skupščina pričela z zakonodajnim delom, ki ga bodo seveda deloma ovirale razne intrige onih, ki bi hoteli priti v vladno. Več ko sigurno pa je, da bodo te intrige zaman, ker je zaenkrat položaj tak, da je mogoča samo ena alternativa: ali radikalno-demokratska koalicija ali pa homogena radikalna volivna vlada.

Po umoru Cene bega. Brez vsakega dvoma je, da je padeč Cene beg, ker je bil prijateljsko razpoložen do Jugoslavije. Kakor svoje dni Esad paša v Parizu in Daskalov v Pragi, tako je postal Cene beg žrtve onih zmedenih nacionalistov, ki mislijo, da služijo svoji domovini, a so dejansko v službi tuje veselice. Naj pazijo vsi ti atentaterski nacionalisti, da ne bodo spoznali svojo krvavo

zmožo prepozno. — Atentat na Ceno bega je seveda v vseh kulturnih državah izzval burjo ogorčenja. Zlasti pa zamerja kulturna Evropa, da zanašajo ti v tuji službi stoječi atentatorji svoje divjaške metode v Evropo. Atentat bo zato le poslabšal pozicijo Albanije med kulturnim svetom. Po nekkih vesteh vodijo niti atentata v Tirano. Pričakovati je v tem oziru še senzacionalnih odkritij. Govori se tudi, da pripravljajo Albanci še celo vrsto novih atentatov. Upati pa je, da bo policija njih zločinske namene pravočasno preprečila.

Popolno poitalijančenje južne Tirolske. Prefekt bozenske province je izdal odlok, po katerem se sme po vseh šolah poučevati le v italijanskem jeziku. (Dosedaj se je namreč v 37 šolah deloma še poučevalo v nemščini. Op. ured.) Nadalje je zapovedal, da morajo biti vsi nemški napisi odstranjeni do 30. novembra. Odstranjeni pa morajo biti tako, da se ne bo niti najmanj videlo, da so bili napisi kdajkoli nemški. Zato bodo morali obrtniki in gostilničarji v večini slučajev prepleškati italijanski in nemški napis in potem dati napraviti samo italijanskega. Tudi na krožnikih in gostilniških prtihi in orodjih morajo biti vsi napisi samo italijanski. V dveh letih morajo izginiti tudi s teh predmetov vsi nemški napisi. — Moramo odkrito priznati, da nas samo veseli, da Italijani tako brezobzirno izzivajo nemški narod.

Poljsko-ruski odnosi popolnoma normalni. Novi sovjetski poslanik v Varšavi Bogomolov je sprejel novinarje, da bi jih informiral o rusko-poljskih odnosih. Poslanik je najprej izrazil svoje zadoščenje, da so likvidirani že vsi incidenti, ki so povzročili znane spore. Sovjetska vlada ni bila nikdar neprijateljsko razpoložena do Poljske in nikdar ni imela nobenih napadalnih namenov proti Poljski. Nasprotno je bila sovjetska politika proti Poljski vedno pacifiistična. Tekom svojega desetletnega obstoja je smatrala sovjetska vlada vedno za svojo glavno nalogo, da živi v dobrih odnosih s sosedi, kar dokazuje cela vrsta protinapadalnih pogodb z Nemčijo, Litvo in Turčijo. Poslanik upa, da bo v najkrajšem času sklenjen tudi s Poljsko sličen garancijski pakt. Tudi gospodarski odnosi se med obema deželama znatno izboljšujejo in zamenjava blaga je dosegla že 13 in pol milijonov dolarjev. Nazadnje je omenil sovjetski poslanik, da je k poljsko-ruskemu zblizanju znatno pripomoglo delovanje poljskega poslanika v Moskvi, g. Patka.

Sovjeti proglašajo ruske pravice na Donavo. Z ozirom na konflikt Mednarodne podonavske komisije in Rumunije piše »Pravda«, da je čisto vseeno, kako razsodi spor haško mednarodno sodišče, ker je bil statut Mednarodne podonavske komisije izdelan brez sodelovanja Rusije in je zato za njo neobvezen. Sovjetska vlada se ni nikdar odrekla Besarabiji in zato je pravno podonavska država, ki ima mnogo večje interese na Donavi, ko Francija, Anglija in Grška, ki so tudi članice podonavske komisije. Donav je naravna vodna cesta za sovjetsko Rusijo in za njeno trgovino v Avstrijo in Češkoslovaško in zato Rusija že zveze ne more odreči. Če ni mogla Rusija že do sedaj uporabljati Donave, kakor bi želela, je to samo posledica ovir, ki so bile umetno postavljene med sovjetsko Rusijo in osrednjo Evropo.

Vsaka vojna med Nemčijo in Poljsko je nemogoča. je rekel Chamberlain z ozirom na locarnski razsodiščni pogodbo, ki ne velja le glede zapadnih mej, kakor je to naglasil Stresemann, temveč tudi glede vzhodnih. Nemčija je vsled Locarna vstopila v Zvezo narodov in nihče ne more tajiti, da se ne skuša izvajati vseh konsekvenc, ki jih nudi ta vstop. Mi smo danes prišli že tako daleč, da javno obravnavamo najkročljivejše probleme in moje zaupanje v Zvezo narodov je z vsakim povratkom iz Ženeve krepkejšo. To pa seveda le z ozirom na to, da smatramo Zvezo narodov ne kot nekako državo nad državami, nego kot združenje suverenih držav, čigar pomembni zaključki morajo biti večji del sprejeti z večino glasov. Vedno bolj se navajajo razne države in vlade na to, da se obračajo na Zvezo narodov kot na neke vrste prizivno sodišče, na katero se pač moremo obrniti, če odpovejo vsa diplomatska sredstva.

Razkol v poljski kmetijski stranki. — »Vossische Zeitung« poroča iz Varšave, da je prišlo v poljski kmetijski stranki do popolnega razkola. V stranki sta sicer že prej obstojali dve frakciji, od katerih se je ena postavila na stran bivšega predsednika vlade, Vitoša, dočim se je druga frakcija opredelila za maršala Pilsudskega in njegovo politiko. — Maršal Pilsudski ima v vseh strankah precej simpatizerjev in ni izključeno, da bo pri prihodnjih volitvah formiran poseben blok Pilsudskijevih pristašev. S tem bi se seveda položaj poljskega diktatorja znatno izboljšal.

Usoda španskega Maroka. General Primo de Rivera je izjavil madridskemu dopisniku uglednega londonskega lista »Sunday Times«, da sta on in Chamberlain na sestanku v Barceloni govorila o vprašanju španskega Maroka. Chamberlain je predlagal Španiji, da odide iz severne Afrike, a bo za to dobila gotovih koncesij od Francije. Francija bi naj dobila španski del Maroka na pristanek Španije. Primo de Rivera je nadalje izjavil, da je bil njegov sestanek s Chamberlainom dogovorjen in da je Chamberlain kot predstavnik angleškega naroda posredoval pri težkočah, ki jih ima Španija s svojimi sosedi. Primo de Rivera je nadalje izjavil, da je bil vedno mnenja, da Španiji njena posest v Afriki veliko bolj škoduje ko pa koristi. Opasno je seveda odstopiti deželo brez kakih protiuslug. Chamberlain je dejal, da bo vplival pri angleški vladi, da bo v tem vprašanju prišlo do kompromisa med Anglijo in Španijo. Španija ne zahteva Gibraltarja, ker se Španija zaveda važnosti Gibraltarja za Anglijo. Njegov razgovor s Chamberlainom je imel namen zblizati obe državi. O tem se bodo še pogajali, a zato bo o tem vprašanju direktno razpravljal z angleško vlado.

ZAVAROVANJE BREZPOSELNIH V ANGLIJI.

Angleška vlada je predložila parlamentu načrt novega zakona o zavarovanju brezposelnih. Temeljni principi sistema ostanejo neizpremenjeni. Prisilno zavarovanje se izvede na ta način, da bo plačal tretjino prispevkov delodajalec, tretjino delojemalec, tretjino pa država. Neizpremenjena ostane tudi višina prispevkov, ki iznašajo za delodajalca 8, za delojemalca 7, za državo pa 6 pennyjev za vsakega moškega delavca na teden. Za ženske znašajo prispevki 7, 6, 4,30 pennyjev, za moške mladoletne delavce do 18. leta 4, 3½ in 3 penny, za ženske mladoletne delavke 3½, 3 in 2½ penny. Nova je samo določba s katero se uvaja starostna skupina od 18 do 21 leta, pri kateri znašajo prispevki 7, 6 in 5½ pennyja, za ženske 6, 5 in 3½ pennyja.

Tedenske podpore so znižane: za moške znašajo 17 (preje 18) šilingov, za ženske 15 (15). Doklada za odrasle nepreskrbljene družinske člane je 7 (5), za nepreskrbljene otroke pod 14 leti 2, za moške med 18 in 21 leti 10 (deset), za ženske iste starosti 8 (8), za mladoletne moške 6 (7), za mladoletne ženske 5 (6).

To znižanje podpor je sprejeto na podlagi soglasnega predloga blanesburškega komiteja, čegar poročilo je bilo objavljeno meseca februarja letošnjega leta. Zastopniki delavcev v anketi pa niso vztrajali na poročilu manjšin, ki bi se bilo izreklo zoper to znižanje, samo zato, da so dosegli z vprašanjem prispevkov kompromis. Vladni načrt ta kompromis zoper vse pričakovanje ignorira. V blanesburškem poročilu je bil predlagan enak prispevek 5 pennyjev za vse tri stranke. Razen tega bi bila morala vsaka stranka plačati še po 1 penny, dokler ne bi bil plačan ostanek dolga, ki ga je najel zavarovalni fond med krizo pri državi. Kot »normalna« je bila pri tem supunirana povprečna brezposelnost 6% delavcev tekom 5 letne gospodarske periode. Pri tem bi bilo računati z okoli 700.000 brezposelnimi, dočim presega število brezposelnih še vedno en milijon, to je kakih 9%. Gre torej samo zato, kako se presoja nadaljni razvoj gospodarstva in brezposelnosti. Načrt stoji mogoče samo na finančnih vzrokih na pesimističnem stališču. Njegova namera je očitno ta, da bi se reguliralo zavarovanje šele po par letih »normalnosti«. Skoraj v vseh drugih oziirih ustreza načrt poročilu. Trenutno naj bi imel brezposelni po 6 tednov trajajočem vplačevanju prispevkov do 1 teden trajajočo pravico prejemanja podpore.

Maksimalno bi prejemal podporo 26 tednov, ker je ta omejitev dobe prejemanja podpor vsled podpiranja krize praktično brez efekta.

Po načrtu naj bi užival vsak, kdor je vplačal tekom 2 let najmanj 30 prispevkov, največ 18 mesecev podporo.

Književnost.

Juš Kozak: BOJ ZA MOUNT EVEREST. Izdala in založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1927. Cena broš. 36 Din, v celo platno 44 Din, po pošti 2 Din več.

Štiriletna ječa v svetovni vojni je vzbudila v človeštvu pekoče želje po daljnjih, neznanjih svetovih. Različne izkušnje, moderna tehnika so tolikanj obogatila sredstva raziskovalcev, da ne poznajo nobenih ovir več na potu za svojimi cilji, o katerih je človek nekoč le sanjal. Eden izmed teh ciljev je Mount Everest, najvišji vrh sveta. O turistiki v Himalaji ter skrivnostnem azijskem gorovju je Evropa do sedaj le malo zvedela. Pač je bilo znano, da se posamezniki dosegli višino 6000 m in so celo prenočevali v takih višavah, toda potrebnejših popisov nismo imeli. Razumljivo je, da je tedaj ves svet napeto pričakoval prvih poročil o ekspediciji na Mount Everest. Štiri leta so ugrabili na zapadu in na vzhodu, ali se bo posretil drzni naskok. Toda zaman. Skrivnostna smrt je zagrnila svoj plašč nad najvišjim vrhom.

Pričujoča knjiga podaja kratek popis Himalaje in omenja prve poizkuse turiste na njenih ledenih pobočjih. Zanimalo bo poglavje o težkočah in pripravah za tako mogočno ekspedicijo, ki mora računati z večmesečno odsotnostjo od vseh človeških bivališč. Posebno poglavje je posvečeno Tibetu, zaledju severnih, himalajskih pobočij, po katerih je edino mogoče povzpeti na Mount Everest. Nepoznan svet se odpira pred našimi očmi na tej 4000 do 5000 m visoki planoti, kjer prebiva gostoljubno, zelo odporno ljudstvo. Današnji Evropejec bo komaj razumel versko življenje tega naroda, čigar sinovi se tudi ganes že v življenju poslavljajo od sveta ter preživljajo leta in leta v ekstatični zatopljenosti v Nirvano. Kdor bo pa spremljal ekspedicijo na njenih potih skozi ledenike, v strahoviti borbi na ledenih pobočjih in grebenih, kdor bo spoznal neizmerno grozo, ko so dve noči zaporedoma prenočevali v višini 7000 m, ta bo doimel trepetanje onolnega človeka pred tem skrivnostnim svetom himalajskih gor.

Knjiga je opremljena s tremi zemljevidi, tako bo tudi zamegljena nevešč človek lahko zasledoval pot ekspedicije. Šest izvirnih slik krasi knjigo, ki je v naši tovrstni literaturi nekaj novega po svoji opremi.

PODPOLKOVNIK MIHAJLOVIČ POMOČNIK VELIKEGA ŽUPANA V KUMANOVU.

Beograd, 17. oktobra. Včeraj je kralj podpisal ukaz, s katerim se postavlja za namestnika velikega župana v bregalniški oblasti podpolkovnik Mihajlo Mihajlovič, dosedanji pomočnik poveljnika pešadijskega polka v Kumanovu. Za zastopnika velikega župana je bil postavljen častnik, da bi se mogla čim uspešneje izvesti obramba proti vpadam komitašev.

Nesramnosti „Jutra“.

Stara stvar je, da je esdeesarski tisk tem bolj nesramen, čim bližje so volitve. Kar pa si v zadnjih dnevih dovoljuje esdeesarski tisk z ozirom na zbornične volitve, pa presega res že vse meje. Gospodje od »Jutra« najbrže računajo s tem, da bo zopet kak esdeesarski poslanec kril njih klevete, ko bodo poklicani pred sodišče na odgovor. To infamno zlorabo poslanske imunitete smo dosedaj že opetovano doživeli in menda bo to pri »Jutru« sploh postala navada. Naj pa bodo gospodje prepričani, da se bo tudi v tem oziru našel še lek proti njihovemu klevetanju, ker take infamne metode ne bodo zmogle v slovenskem političnem življenju.

Vsled tega nesramnega izigravanja tiskovnega zakona je postala polemika »Jutra« in esdeesarskega tiska zopet tako osebna in ogabna, ko tedaj ko je pod zaščito avstrijskega fiskovnega zakona uganjal esdeesarski »Pondeljek« svoje lumparije. Nobene načelne debate ne vodi več esdeesarski tisk, temveč enkrat obrekuje g. Pusta, potem g. Pirca, s posebno naslodo pa g. Jelačina ml. Rekord pa je doseglo v tem oziru sobotno »Jutro«, ki napada g. Jelačina v tonu in s priimki, kakor so primerni le za čisto divjo žurnalistiko. Na silno nizki stopnji kulture morajo biti bralci »Jutra«, če prenešajo tako ogabno pohemiko. Se na nižji pa listi gospodje, ki tako stvari pišejo. Na najnižji pa listi g. poslanec, ki bo prevzel odgovornost za te izbruhe strankarske nekulturnosti.

Da bi mi sledili »Jutru« na njegovi nekulturni poti, ni seveda misliti, to tem manj, ker smo prepričani, da je v slovenski javnosti še nekaj poštenih ljudi, ki bodo ravno vsled te pisave »Jutra« vstopili v boj proti SDS.

Ni treba še povdarjati, da so ti »Jutrovi« napadi ogromna laž. Ko so bile lani razpisane volitve v Zbornico, se je g. Jelačina pošteno trudil, da bi prišlo do kompromisa. Toda esdeesarski ošabneži so izrecno izjavili, da se z njim sploh nečije pogajati in da hočejo imeti bojne volitve, ker so upali, da si z volilnimi sleparijami pribore Zbornico. Ta nakana jim je spodletela in zato so postali letos bolj ponižni in bi se bili prav radi pogajali z g. Jelačinom. Se veči! Sam veliki dr. Zerjav je bil pripravljen skleniti sporazum z g. Jelačinom. Ali so morda g. esdeesariji zato sedaj tako jezni, ker se je veliki dr. Zerjav urezal, ko je mislil, da ima posla s šalobardo, ne pa z možem, ki ve kaj je dolžan svoji časti in ponosu.

Dobro vedo gospodje od SDS, zakaj ni prišlo do sporazuma za zbornične volitve in še bolje vedo, da je za dosego sporazuma storil g. Jelačin več ko svojo dolžnost. In vseeno lažjejo?

Višek nesramnosti pa je, da si drzne esdeesarski tisk govoriti o nekkih zapravljenih milijonih. Naj gospodje povedo, kje so ti zapravljeni milijoni? Ali pa morda mislijo na milijone Ljubljanske kreditne banke, ki jih je rešil g. Jelačin, ker je bistveno pripomogel, da ni prišlo do fuzije Ljubljanske kreditne banke s Slavensko banko? Ali še danes ne morejo pozabiti, da jim je tu pokvaril g. Jelačin račune? Če ga napadajo vsled tega, naj samo povedo, bo vsaj slovenska javnost vedela, kako stoji stvar. Potem bo vsaj konec slepomiselnosti in slovenska javnost, zlasti pa gospodarski krogi, bodo znali, kje je zadnji vzrok nenadne ljubezni esdeesarijev do slovenskega gospodarstva.

Zato gospoda, odprite vezirje, če imate pogum!

Kako naj se raznaroduje Istra.

NACRTI TAJNIKA ISTRSKE PROVINCIJALNE FAŠISTOVSKÉ FEDERACIJE.

r. s. — V Trstu, 13. oktobra.

Te dni je izšla posebna številka politične revije »La Gerarchia«, kateri je ravnatelj in odgovorni urednik sam ministrski predsednik Mussolini. Ta posebna številka je v celoti posvečena naši Primorski, ali kakor pravijo Italijani, »Veneziji Giuliji« (»Veneziji Džuliji«, kar je naš narod zelo značilno ali žalibog le preveč resnici odgovarjajoče prevoril v — »Ožuljeno beraičjo«). Med celo vrsto člankov, ki so jih prispevali razni primorski in drugi italijanski politiki, je zelo zanimiv članek tajnika istrske provincijalne fašistovske federacije Mracha (čitaj: Mraka), ki razpravlja o političnih in gospodarskih razmerah, kakor so danes in kakor naj bi se izpremenile s pomočjo fašistovske vlade in vseh drugih odločujočih čimeljev. Vašo javnost bo gotovo predvsem zanimala politična stran te razprave, kjer se govori o vprašanju raznaroduje našega naroda, in vam zato ta del podajam v dobesednem prevodu.

Fašistovski provincijalni tajnik Mrak piše torej takole:

»Med vsemi jadranskimi pokrajinami, ki jih je zmagovita vojna povrnila domovini, je Istra tista, ki je doslej v najprijetljivi meri privablja nase pozornost nacionalnega javnega mnenja. Trst, Reka, Zader so imena, s katerimi duh vsakega Italijana neposredno veže predstavo točno določenih vprašanj, ki intereso vajo ves narod. To pa se ne more reči tudi o Istri. Njena politična funkcija kakor tudi skupnost njenih gospodarskih vprašanj se ne morejo tako lahko spraviti v oblike, ki bi bile takoj umljive vsakomur.

Istrska provincija, ki je napram Trstu in Reki politično nekako v ozadiju, nima v narodnem življenju za svoj zastavljeni položaj niti ono dobro, ki ga ima na primer v nekoliko podobnem položaju Furlanija, namreč, da je ožje zvezana s truplom naroda. Istra, k jo obdaja od dveh strani morje, na severu pa zapira kraško hribovje, s svojimi slabimi zvezami na kopnem in na morju, še ni rešila svojega glavnega vpraša-

nja, ki ga ji je naložilo odrešenje, namreč svojega popolnega in končno veljavnega zedinjenja z nacionalnim gospodarskim življenjem.

Se danes je edina normalnotirna železnica, ki veže istrski polotok z Italijo, železnica, ki jo je po strateških načrtih zgradila Avstrija, da je zvezala svojo edino vojno luko z Dunajem in podunavskimi deželami. Treba je samo pomisliti, da je potovanje iz Pule v Trst po progi, ki ne meri več ko 130 km, z brzovlakom trih dobre štiri ure. Do Rima jih je pa štirindvajset, dočim bi se po morju preko Jakina moglo priiti v prestolnico v trinajstih urah. In kar velja za zvezo z Rimom, velja tudi za zvezo z vso srednjo in južno Italijo. Med Pulo in Jakinom pa vozi parnik samo dvakrat na teden in parnik, ki se ne upa voziti nad devet milj na uro.

In vendar bi se funkcija, ki bi jo Istra mogla vršiti v političnem in v gospodarskem pogledu v prid nacije, nikakor ne smela zane-marjati.

Zvezana na svojih severnih koncih z velikimi pristaniščema Trstom in Reko, raztezajoč se proti jugu s Pulo in kvarnerskimi otoki do dalmatinskega otočja, je Istra v dobi suženjstva predstavljala dragoceno oporišče in odločilno pričo za italijanstvo vzhodnega Jadrana, katero je neprestano ogrožal sistematični pritisk avstrijske vlade. Bil je v resnici istrski živili, ki je neprenehoma hranil odpornost nacionalnih sil v Trstu in Reki (istrski Slovani, ki so se v Trstu in Reki pošiljalizirali; — prip. poročevalca), nevtralizirajoč z neprestanim pritiskom novih moči razjedajoče delovanje slovenskega priseljevanja. In ne sme se tudi pozabiti nepraznoljubna pomoč moralne sile, ki so jo dobivali dalmatinski Italijani v svojem obupnem boju iz bližnje Istre, boreče se v podobnih, toda veliko ugodnejših razmerah.

Dandanes pa nikakor ni drzno, če se trdi, da bi iste zemljepisne in narodnostne razmere, vsled katerih je bil v prošlosti trden

branik italijanstva, ne mogle sedaj istrskega položaja pretvoriti v važnega čimelja za izžarivanje italijanske civilizacije na ono stran današnje naše vzhodne meje.

Da pa more Istra vršiti čim najizdatnejše to svojo nalogo namaknjene baze italijanstva i na kopnem i na pomorskem odseku naše nacionalne meje, je potrebno, da se njene življenjske razmere, ki so v marsikaterem pogledu ostale v stanju, kakor ga je zapustila Avstrija, kar najhitreje izenačijo z razmerami ostalih italijanskih provinc.

V tem pogledu čakata dve vrsti važnih vprašanj že dolgo časa rešitve: vprašanje asimilacije drugorodcev in vedno silnejše vprašanje gospodarske ureditve pokrajin v okviru manjšinskega gospodarstva. Niti prva niti druga rešitev se ne more več odlašati brez škode za italijanski ugled in dobri glas pri drugih narodih, ki s škodoželjnim očesom gledajo z one strani meje.

Kar se tiče prvega vprašanja, je dovolj, če se pomisli, da je Istra, ki je med vsemi jadranskimi odrešenimi provincami najbolj italijanska, po žilavosti nikdar pretrganih tradicij in po čistosti krvi, ravno tista pokrajina, ki se najbolj pogostoma pojavlja v domotožnih klicih tiska na oni strani meje. Treba je zato, da se brez obojavanja odpravi vsak povod za take nesramne zahtevke n sicer s tem, da se s pomočjo organizacijskih ukrepov v celoti zopet da pokrajini njeno prvotno italijansko lice.

Ta naloga je, kolikor se liče Istre, mnogo lažje izvedljiva kot v ostalih sosednih pokrajinah, kjer se je drugorodno prebivalstvo ohranilo vse do danes kompaktno, na točno razmejenem ozemlju, z lastnimi narodnimi središči in s celim kupom kulturnih in gospodarskih ustanov, ki tvore nekaj skoraj zaključen krog. V Istri, kjer so bila vsa mesta in vsi trgi vedno italijanski, je organizacija neodvisnega slovenskega narodnega življenja umeten poizkus komaj zadnjih desetletij pred vojno in ne razpolaga danes z nobenim lastnim oporiščem (seveda ne, ker je fašizem že vse uničil; — pripomba poročevalca). Njene niti se pletejo sedaj v Trstu in Gorici. Odlod se razširjajo po Istri listi, knjige in brošure, ki vsebujejo iredentistična namigavanja in izpodbujanja na ohranitev slovenskega nacionalnega čustvovanja. Tu so tudi središča slovenskih gospodarskih in političnih organizacij, ki imajo v istrski pokrajini svoje stike predvsem z duhovniki, nekulturnimi učitelji in knjižničarji, ki se trudijo na vse moči in z vsem sredstvi, od gospodarskih do verskih, da obdržijo svoje mase ljubosumno ločene od vsakega stika z življenjem italijanskih središč.

Rešitev tega nenaravnega položaja, ki loči življenje pokrajine v škodo vsakega gospodarskega in civilizacijskega napredka, ni nič drugega ko vprašanje sredstev: treba je večjega priloka poljedelskega kredita, da se drugorodne zadruge in knjižnice posojilnice navežejo na nacionalne (italijanske) organizacije; treba je dovoljevati posebne odškodnine italijanskim duhovnikom in učiteljem, ki bi bili pripravljeni vršiti delo apostolstva v malih po deželi razsejanih središčih; treba je primernih podpor organizacijam »balitov« in »dopolavora« (prosvetno-zabavni odseki fašistovskih sindikatov; — prip. poroč.), za katere se je doslej moralo računati edino le z izčrpanimi krajevnimi pomočmi. Tako razumevana indirektna akcija in poleg nje še nekateri direktni ukrepi politične narave, bi imeli učinek, da bi se v najkrajšem času raztopili ostanki deselitelne nacionalne mistifikacije, ki jo je Avstrija izvajala v tem najplemenitejšem koncu italijanske domovine.

Tajnik Mrach pravi potem, da Istra sama nikakor ne more izvršiti te naloge, temveč ji mora ta sedaj, ko ima končno za svojim hrbtom narod 42 milijonov in čvrsto organizirano državo, ki deluje za nacionalne koristi, priskočiti na pomoč narod in država, da bo v polni meri mogla razviti svoje sile. In to da je tembolj potrebno, ker so vendar obmejne dežele nekaka čelna stran hiše, po kateri sosedni narodi presojajo celo Italijo. »Na ono stran Malega Kvarnera, kakor tudi na ono stran Snežnika ne sme prihajati odmev malodušne onemoglosti,

temveč dih čilega italijanskega življenja, ki naj se razvija dalje in dalje in pobudi z ozirom na nas dobrodejno spoštovanje tudi med najtrajimi in najzagriznejšimi sloji onega naroda (li), ki vključuje Vittorio Veneto (italijanski zmagi v svetovni vojni) in fašistovski revoluciji še vedno goji napram Italiji isli ošabni prezir, ki so mu ga vcepili v avstrijskih vojašnicah. Misli naj se na neprestane slike, javne in tajne, med Slovani na tej in oni strani meje, in se bo lahko razumelo, kar smo rekli.«

Da, prav lahko se razume, kar je rekel tajnik istrske provincijalne fašistovske federacije, prav lahko se razumejo tudi njegove podne denunciacije, s katerimi zaključuje ta svoja izvajanja, toda spoštovanje napram njim, napram takim?! Nel Naj si ga le iščejo drugod; pri nas ga ne bodo našli!

USTANOVNI OBČNI ZBOR »ORGANIZACIJE PRAKTIČNIH ELEKTRO IN STROJNIH TEHNIKOV«

V nedeljo 2. t. m. se je vršil na tehnični srednji šoli v Ljubljani ustanovni občni zbor »Organizacije praktičnih elektro in strojnih tehnikov«. OPEST je nastala potom združenja organizacije absolventov elektrotehniške z organizacijo absolventov strojne delovodske šole v Ljubljani, katere so se razšle v svrhu skupnega smotrnega delovanja. Društvo, ki predstavlja toraj času primerno stanovsko organizacijo šteje že sedaj 130 članov iz raznih krajev države, ima tudi garancijo, da bo odločeno deloval z mnogo boljšim učinkom za zboljšanje splošnega položaja na gospodarskem kakor na prosvetnem polju.

Izdajali hoče čimprej svoj tehniški list, kateri bi vodil člane vporedno z napredujočo elektro in strojno tehniko; prirejala se bodo predavanja in diskusijske večeri. Prav tako bo tudi na razpolago precejšnja knjižnica, ki je že v polnem razvoju. V doglednem času bo odbor ustanovil posamezne krajevne odseke, kjer se nahaja vsaj 6 članov; n. pr. v Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Jesenici itd. Zaradi tega je vabljen vse tehnično uradništvo, poslovodje in delovodje s primerno predizobrazbo, ki imajo misel za napredek, naj pristopijo k organizaciji. Isto velja tovarišem, ki imajo te predpogoje, a še nimajo taka mesta.

Raznim industrijskim podjetjem, zasebnim kakor državnim pa bo polom te organizacije omogočeno dobiti svoje tehnično osobe iz naših vrst. Vsekakor bo odbor, ki pozna svoje tovariše, gledal na to, da se bode želim podjetnikom popolnoma ugodilo ter priporočal eventualno vsaj primerenega mlajšega tovariša absolventa kot praktikanca. Letak se bo najlažje uveljavil v določeno stroko ter se tem potom vzgobjo v kratkem času domače vodilno tehnično osobe.

Dbor se je konstituiral sledeče: M. Dubovšek, predsednik; A. Varšek, podpredsednik; J. Gabrovšek, tajnik; V. Dolinar, blagajnik; A. Ecker, M. Doberlet, J. Weibl, O. Rajnar, A. Kuštrin, odborniki; nadzorstvo: A. Brinovec, A. Makovec, Fr. Ameršak.

Dopisi in prijave naj se naslovijo na tajništvo OPEST, Ljubljana VII., Frankopanska ulica 27.

Žrebanje loterije društva TRGOVSKA AKADEMIJA V LJUBLJANI

neprekljeno dne 31. oktobra.

Srečka 10 dinarjev.

Dobitkov 885, od 50 do 100.000 Din.

Poizkusite srečo,

naročite takoj srečke!

Prosveta.

HLAPEC JERNEJ.

Sobotna dramska predstava je prinesla Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, katerega je v devetih slikah za oder priredil Milan Skrbinšek. Zelo neumesno dejanje! Zdi se mi, da so ravno taki poskusi dokaz, kako slabi Cankarjevi dediči smo, če dve desetletji po rojstvu-njegove povesti igramo delo, kateremu on sam ni prisodil dramatične oblike. Dramatizacija ni delo ničesar prispevala, vzela mu je pa z vsiljeno nemošno učinkovitost. Pravzaprav je nastal iz vsega dolg monolog hlapca Jerneja, ki mu nekatere osebe ob redkih prilikah podajajo kako besedo.

Igro je režiral gospod Skrbinšek; njegovo odersko delo je bilo razdvojeno: igra se je gibala v mejah realizma, dočim je bila scena včasih priprosto resnična včasih simbolična, in zopet nematerialna. Napravila je vtis nerazjasnenosti. Najslabša je pač v drugi sliki, kjer je šel konstruktivizem na posodo k banalnosti.

Ves večer je slonel na gospodu Skrbinšku, ki je igral hlapca Jerneja Morda bi mogel kak resnično genialen igralec uteliniti vlogo tako, da bi ena sama oseba zanimala ves večer; g. Skrbinšek tega ni zmogel. V začetku je bil prerobit in je proti koncu postal premehek; Jernej pa je bil poslednja gospodar in se je do konca boril za svojo pravico ter si jo naposled sam vzpel. Ostali igralci so bili v vlogi skoraj nepremičnih komparzov.

Večeru ne gre niti nimbus propalega

eksperimenta, tako je bil nepotreben in v svoji zamisli preživel. M.

»UKROČENA TRMOGLAVKA.«

Shakespearejeva komedija je letos otvorila sezijo ljubljanske drame; delo samo pomeni dogodek, predstava ga je podčrtala. Dobili smo novega slovenskega Shakespearea v Zupančičevem prevodu, ki je tako lep in duhovit, kot je le kdaj bil duhovit stari dramatik sam. Vsa duševna prožnost in zmagovita lahkotnost je v prevodu dobesedno prepešnjevala. Igralcem pa gre velika hvala, da so vse to z jasno besedo označili.

Komedija ima uvod, v katerem zaspi na smrt pijan popotni rokodelce pred gostilno, kjer ga da pobrati plemič in si privoščiti z njim šalo, da ga posadi v svoje sobane in ga proglasi za kneza, ko se predrami. K gosposkemu življenju spada tudi teater, kate-rega mu zaigrajo popolni igralci. Njih predstava je v blestečo komedijo kondenzirano življenje, svet, gledan z nevskladnih vidikov in popisan z zabavno dobrohotnostjo genija. Kolličkar se kot nezadovoljen zavaličenc pojavi samo enkrat pred igralci, poslej prepušča svojo vlogo publiki: tako intenzivno se obrača avtor k nam, da pozabimo na uvod in uživamo pravo igro.

V komediji nastopa plemič Baptista, ki ima dve hčeri: trmoglavko Katico in nežno Bianco. Zvezel je usodi obeh hčera, ker hoče najprej oddati starejšo ter čaka na primerno bogatega ženina, dočim se mlajši Bianki snubci ponujajo. Naravno je, da se snubci med sabo ne cenijo preveč in ple-tejo spletke, ki naj bi jim pomagale do cilja. Sreča privede plemiča Petručija v Pa-

dovo, kjer se igra vrši in ta zdravi Veronez se takoj loči trdnjave Katice, katero poroči, dasi ona nikoli ne privoli v poroko. Sedaj prične duhovita igra med možem in ženo, ki končno popolnoma opusti svojo upornost ter se prepusti ljubezni in s tem ustvari srečen par. Tudi spletke med Biankinimi snubci končno privedejo Bianco s pravim ženinom pred oltar in še tretji par se zveže, razočarani snubec Hortensio poroči vdovo. Svačovanje je šumno; zkaže se, da si je znal Petručijo z usmerjenim ravnanjem ženo najožje prikleniti, da jo je njegova osebnost vso prevzela in da je postala udana ženica.

Značaji v igri so jasno izoblikovani, deloma tipizirani in zahtevajo od igralcev mnogo razumevanja ter soigre. Posamezne scene so bujno razigrane, dramatično efektne ter prepletene s pristnim, dobrodejnim humorjem. Režija gospoda Šesta je bila napram njegovim prejšnjim inscenacijam Shakespearea, manj bizarna, pa tudi manj barvita. Scena sama je bila neduhovita kompromisna.

Igralci so pokazali pri tej uprizoritvi, da jih ni mogoče kriviti za vse neuspehe v naši drami. Predstava gladko teče, je ubrana in so posamezne kreacije vsega spoštovanja vredne. Manjka le one večje roke, ki bi tu pa tam ugledala malo raskavost, nakazala komparzon prave meje, uredila distance med posameznimi značaji in uprizoritev bi bila res umetniška. Odičen je bil gospod Cesar (Baptista), prav tak je bil gospodar Levor (Petručijo) ki je v tej vlogi imel priliko razviti svoje glasovne in igralske zmožnosti. Zelo simpatičen je bil Lucentio gospoda Jana dočim bi potrebovala figura gospoda

Rogoza (Tranio) precejšnjih korektur. Lepo premišljen tip je postavil gospod Peček (Grecino), med slugi se je odlikoval gospod Lipah. Na dve polovici razdeljeno vlogo Katicice je igrala ga. Nablocka; trmoglavka ji spočetka ni uspevala, zato pa je v zakonski ženi ustvarila delo izredne pristrčnosti. Tudi ostali igralci so se dobro vživeli v okvir predstave in pripomogli do lepega vspeha komedije.

»Bajadera« na mariborskem odru. Naša mariborska opera, katero vodi še vedno naš stari mojster Andro Mitrovič, je otvorila svojo letošnjo sezono s Kálmánovo tridejansko opereto »Bajadera«, ki je, kakor pravijo novejši »šlager« vseh onih gledališč. Meni se nasprotno zdi ta opereta prav povprečne vrste. Glasba je sicer lepa in prikupna, kakor v vseh Kálmánovih komadih, dejanje pa je zelo revno. Najboljše je v tem oziru prvo dejanje, drugo se za silo še drži, tretje pa pade popolnoma in je bolj k opereti pridejan epilog kot pa resnično samostojno dejanje. Režija se je potrudila in je uspela v marsičem, le v zboru bi bilo treba vnesti malo več razgibanosti. Igravci in pevci so rešili svojo nalogo, ugajali pa so seveda stari ljubljenci publike: gdč. Lubejeva (Mariette), g. Harastovič (Napoleon St. Cloche), gdč. Savinova (možiček) v svoji sicer epizodni, toda dobro odigrani vlogi in pa oba naša nova igraveca gg. Daneš (Pimprinet) in Skrbinšek (La Tourrette). Zelo dobro je igral tudi g. Grom (gledališki ravnatelj). G. Bratuž je bil dober indijski princ in gdč. Udovičeva je bila dobra Odette Darimonde, vendar pa ugaja mnogo bolj kot pevka kakor pa kot igralka. Poset operete je bil doslej prilično dober.

R. R.

Dnevne vesti.

— **Italijani pripravljajo atentate na našo vojno mornarico.** Politične oblasti v Splitu so prejele iz Blata na Korčuli zaupno poročilo, da so našli finančni organi ob priliki preiskave pri seljaku Antonu Cefinčiču Petriču v Blatu, ki so jo izvršili, ko se je hotel lopov odpeljati s parnikom v Lastovo, pismo italijanskega opolnoma Gerbinja, naslovljeno na fašistično organizacijo v Lastovu, vsebuje podatke o stanju naše vojne mornarice v Tivatu. Gerbinji zahteva v pismu, da naj mu pošlje fašistovska organizacija v Lastovu večjo količino bomb. Lopovu se je posrečilo pravočasno pobegniti, dočim je bil njegov komplic, kmet Petrič aretiran in odveden v Dubrovnik.

— **Zahvala.** Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani izreka tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je XXXVIII. velika skupščina v Mariboru dne 9. oktobra tako lepo izvršila. Posebno pa se zahvaljujemo p. n. zastopnikom velikega župana mariborske in ljubljanske oblasti, ki sta počastila s svojo prisotnostjo veliko skupščino, dalje za pristen pozdrav mestne občine g. podžupanu ter možni in ženski mariborski podružnici za požrtvovalen trud, skrb in delo, ki sta ga imeli radi prireditvi velike skupščine. Prav iskreno se zahvaljujemo vsem cenjenim delegatom naših podružnic in zastopnikom pokroviteljev, ki se niso ustrašili daljnega potovanja in obilnih stroškov — dalje vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k lepo uspelemu zborovanju.

— **V počastitev spomina pokojnega profesorja Ivana Franketa,** slovenskega slikarja in njenega večletnega odbornika je darovala Narodna galerija v Fond za Akademijo znanosti in umetnosti 500 Din. — Fond za akademijo, znanosti in umetnosti in za narodno galerijo.

— **Velike redukcije v policijski in finančni službi v Bosni.** Kot poročajo iz Beograda, se pripravljajo velike redukcije v policijski in finančni službi v Bosni. Ukinilo naj bi se večje število oblasti, tako da bi ostalo za Bosno in Hercegovino samo 20 policijskih agentov in 500 policijskih stražnikov. Prav tako namerava izvršiti finančni minister obširne redukcije. V Bosni in Hercegovini naj se odpusti okoli 500 finančnih stražnikov.

— **Iz poštne službe.** Imenovani so za pogodbene poštarje: A. Borštnik v Gradcu v Beli Krajini, V. Strausova pri Sv. Križu blizu Kostanjevce in M. Groznikova pri Sv. Križu blizu Litije. — Prestavljeni so: pb. ur. II/3 Fr. Urbič in V. Kunst iz Maribora na Bled, P. Zabukovčeva iz Ljubljane na Bled in J. Kobalova iz Maribora v glavni mesto brzojav v Beograd; M. Kraljeva iz Rogaske Slatine v Celju, V. Trefaltova iz Zagorja ob Savi v Store, E. Kečnerjeva iz Ljubljane v Višnje goru, P. Zajčeva iz Celja v Maribor, K. Sarabonova iz Maribora v Ljubljano, Draga Acimovičeva iz Celja na Rakek, V. Ušeničnikova iz Železnikov v Domžale, A. Klemenčičeva iz Ljubljane na Vič, Karla Horakova iz Mengša na Vrhniko, Marija Medenova iz Cerknice v Lož, Frida Hufmanova iz Ljubnega v Ruše, O. Moserjeva iz Ljubljane v Podnari in V. Kušarjeva v Javornika na Gor. Jesenice in Fužine, Draga Kuralova iz Rakeka v Ljubljano, telef. K. Fliskova iz Zagorja ob Savi v Trbovlje, Bižalova iz Vrhnike v Stari trg pri Rakeku, N. Anderličeva iz Kranja v Rajhenburg in T. Lovšinova iz Kostanjevce na Krki v Sodražico; M. Jevnikarjeva iz Rogaske Slatine v Ljubljano, K. Miričeva iz Vinice pri Črnomlju v Črnomlju, O. Beširovičeva iz Skopljia v Kočevje, J. Pavlin iz Maribora v Pragersko, A. Tušek iz Pragerskega v Podčetrtek, M. Kitzlerjeva iz Siške v Ljubljano, A. Kokolova iz Meže k Sv. Lovrencu na Pohorju in A. Koreninjeva iz Ljubljane v Cerknici; služ. 1. skup. L. Skiteč iz Brezice v Grobelno, služ. 2. skup. T. Pavli iz Grobelnega v Pragersko in v Zoppe iz Celja v Grobelno. — Napredovali so v Ljubljani za zvan. 3. skup. Fr. Marinko, služ. 1. skup. za zvan. 3. skup. L. Cuderman, J. Falout, J. Sparovec, A. Kozinc in A. Meglič, vsi služ. 2. skup. — Upokojena sta: F. Rudolf zvan. 3. skup. in Ivan Kalan zvan. 1. skup., oba v Ljubljani.

— **Iz neiteljske službe.** Napredovali so: V 1. grupo II. kategorije: Fran Lončar, Ante Cikovič, Milko Jerše, Ivan Jocič, Josip Korošec, Alojzij Krajnc, Josip Jerše, Rudolf Zupanek, Ivan Titan, Valentin Ivanuš, Miloš Tajnik, Avgust Rozman, Ana Lebar, Elizabeta Kuhar, Teodora Werne, Cecilija Gospodarič-Vilman, Ana Tomšič-Siška, Angela Kenda, Karolina Zupančič, Franja Grom, Ivana Logar, Vida Mauzer-Vrežec, Matilda Vrbič-Jager, Jelena Levstik, Marija Arnuš, Emilija Savič-Wach, Dora Cizelj-Allesch-Debelak, Marija Rojnik, Vilma Kožuh, Marija Haberman-Medved. — V 2. grupo II. kategorije: Rudolf Wagner, Josip Frošl, Josip Vukotič, Rudolf Pečjak, Josip Terpin, Anton Vidic, Josip Vrbinč, Vekoslav Klemenčič, Viktor Rde, Stefan Poredoš, Josip Kutin, Miroslav Vennigerholz, Drago Cepič, Friderika Božnar, Milka Semič, Ivana Rupret-Lipovec, Marija Kovač, Neža Zadnik, Terezija Tanaj, Olga Plevelj, Pavla Troha, Helena Friedl-Zupanek.

— **Stanovanjske odpovedi v glavnih mestih.** Iz motivacijskega poročila, ki ga je izdalo ministrstvo za socialno politiko posnemamo, da je bilo za 1. novembski termin odpovedanih: V Beogradu 1540, v Zagrebu 1634, v Ljubljani 144, v Sarajevu 693, v Kragujevacu pa 101 stanovanje. Glede Ljubljane podatki niso točni. Ze meseca septembra je bilo vloženih pri okrajnemu sodišču 176 odpovedi.

— **Prepovedani listi.** Notranji minister je prepovedal uvoz in širjenje dunajskih listov »Wiener Allgemeine Zeitung« in »Illustrierte Wiener Allgemeine Zeitung«, ker pišejo lista v smilu »Makedonslvojučih«. Pravtako je odvzel poštni debil v Sofiji iz-

hajajočemu organu »Makedonslvojučih« »Rodina«.

— **Jugoslovenska Matica** prosi vse zasebnike, zbirke in galerije, ki posedujejo slike naših in tujih slikarjev, predstavljajoče pokrajine, mesta in ljudi iz Goriške, Trsta in Istre, da ji to blagohotno javijo, in sicer na naslov: Jugoslovenska Matica, Ljubljana, Sešenburgova ulica 7-II.

— **Slovensko ribarsko društvo** bo oddalo ta dni par sto komadov enoletnih sulčkov, komad po 1 dinar, za manjše komade 50 para. Reflektanti naj se prijavijo odboru.

— **Društvo slovenskih sodnikov** ima svoj izredni občni zbor 23. oktobra 1927, ob 10. uri 30 minut v sodni palači v Ljubljani. — Na dnevnem redu je razprava o uredbi k zakon o činovnikih.

— **Električni parlamentarizem.** Finsko narodno zastopstvo, najmlajši član parlamentarne družine je najbolj moderni evropski parlament. Ze lanske leto je bil postavljen v sejni dvorani aparat za brezžično telefonijo, ki omogoča abonement, da poslušajo debate v parlamentu, ne da bi jim ušla le besedica od sijajnih govoranc. Ta novost pa finskim poslancem še ni zadostovala: Uvedli so sistem električnega glasovanja. Vsak poslanec ima na svoji mizi dva električna gumba, s pomočjo katerih glasuje pro ali contra. Pri tem mu ni treba niti ustati. Nekomodno glasovanje z raznobarnimi listki je postalo nepotrebno. Tudi štetje se vrši mehanično. Predsednik pokaže rezultat glasovanja na platnu. Ko se izpopolni še sistem gledanja na daljavo, bodo volilci svoje glasovanje lahko v zbornici in restavraciji tudi videli.

— **Pogodba sklenjena po lom brezžičnega brzojava preko oceana.** Te dni je bila sklenjena prva pogodba po lom brezžičnega brzojava preko oceana. Znam ameriški filmski organizator Laemmle je podpisal kontrakt o predvajanju komada »Broadway«. Pravica predvajanja mu je bila priznana proti plačilu 22.500 dolarjev. Ob 9. zvečer je oddal fotografirano brzojavko, pred desetletno uro je imel v rokah pogodbo.

— **Aretacija sodnika.** V Novem Sadu je bil te dni aretiran bivši sodnik Milan Simonović. Dolže ga večjih poverb. Sodnika so pridržali v preiskovalnem zaporu.

— **Roparski umor v Breki.** Breška orožniška postaja je obvestila policijo v Zagrebu, da so delavci Gjukič, Petrov, Bihac in Janorič kramarico Cvijanovičevu oropali in umorili. Kramarica je dobila nič več kot 21 ubodljajev z nožem ter je obležala na mestu mrtva. Roparji so ji ugrabili 900 Din gotovine, moški suknič in moške čevlje.

— **Dekle — omdenik.** Iz Peči poročajo: Oblasti so izdale zoper 18-letno dekle Viko Niko iz Bukelja tiralo. Deklina je enamer pobegnila z znanim omdenikom Rikom Lumborgičem ter postala hajdučica.

— **Tri milijone novorojencev po prevratu na Čehoslovaškem.** Po dosedanjih uradnih poročilih o naraščanju in padanju števila prebivalstva, je bilo v Čehoslovaški od prevrata do konca leta 1926 rojenih 3.016.059 otrok. Od teh je bilo 70.538 mrtvorojencev. Število zdravorojenih znaša torej 2.945.521. Ker pa se ceni, da znaša umrljivost dojenčev 15%, je umrlo do konca leta 1926 441.873 otrok.

— **Požigi v Tulnu.** Pred porotnim sodiščem v St. Pölten-u so se te dni zagovarjali zaradi požigov v okolici mesta Tulna: žena bivšega tullenskega župana Paula Weisl, njen nezakonski sin Oskar Rin in sin kmetskega Johana Handelsberger. Obravnava je ugotovila, da je Weislsova nagovorila sobotčenca, da sta zažigala poslopja, glede katerih je bilo predvidevati, da se zopet zgradi ter potrebni stavbeni material naroči pri njej. Weisl-ovo in oba otroka so porotniki spoznali krivim. Obsojeni so bili: Paula Weislsova na 12 let, njen nezakonski sin Oskar Rin na 6 let, Johann Handelsberger pa na 5 let težke ječe.

— **Vlomilec v spodnjih hlačah.** Ene preteklih noči je čul neki uradnik iz neke trgovine sumljiv ropot. Opozoril je bližnjega policijskega stražnika. Stražnik je udril v lokal. Na prodajalni mizi je sedel mlad možakar, ki je imel na sebi samo srajco in spodnje hlače, pred seboj pa nabit browning. Dečka, ki je bil pripravljen za 2450 šilingov blaga, da bi ga odnesel s seboj, je odvedel policijski stražnik na policijski komisariat, kjer ga je izdal browning, da je izvršil par dni preje vlom v neko trgovino orožja. Tekom zaslišanja se je izkazalo, da ima lopov na vesti še neki drugi vlom.

— **Vlomilec v templju.** Te dni je čul službojuči policijski stražnik, ko je patroliral ponoči okoli židovskega templja v ulici Grosse Schiffgasse na Dunaju karakteristični šum, ki ga povzroča vrtenje železa. Polklicale je še dva druga policijska stražnika. Ko so udrili policijski stražniki v templj, sta skočila skozi okno sobedne trgovine dva možakarja ter hotela pobegniti, kar se jima pa ni posrečilo. Na policijskem komisariatu so ugotovili, da gre za dva nevarna vlomilca, ki so jih oblasti že dalje časa zamaš iskale. Lopova sta vlomila v trgovino, prebrala zid med trgovino in templjem ter udrila v knjižnico, kjer sta hotela navrtati blagajno. Med delom ju je zasačila policija. Če bi se to ne bilo zgodilo, bi bila našla vlomilca prazno blagajno.

Ljubljana.

— **Slovensko ribarsko društvo** v Ljubljani pozivlja vse svoje člane in ribiče, da se polnoštevilno udeležijo pogreba častnega člana profesorja Franketa, ki bo danes v ponedeljek, dne 17. t. m. ob pol treh popoldne izpred hiše v Grupovi ulici.

— **Predavanje Slovenskega planinskega društva.** V Petek 21. t. m. ob 8. uri zvečer bo predaval g. prof. Janko Mlakar v veliki dvorani hotela Union o Materhornu in Monte

Rozi. Vstopnice po 10, 8, 5, in 2 Din se dobe v predprodi v unionski trafiki in na večer predavanja pri blagajni. — Vstopnice so nekoliko dražje kakor običajno pri predavanjih, to pa zato, da se odpomore Aljaževi kapeli, ki je zašla v hudo denarno krizo. Z do sedaj nabranim in pripredanim denarjem ne more namreč poplačati niti zidarstvih del. — Predavanje bo pojasnjevalo veliko lepih skriptivnih slik.

— **Velik protestni shod** proti predloženemu načrtu novega stanovanjskega zakona priredi Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani v četrtek, dne 20. oktobra točno ob 7. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Ob enem se bo protestiralo tudi proti ponovno sklenjeni in previsoki vodarini in gostiščini za leto 1928 v sedanji visocini ter se razpravljalo o mestnem gospodarstvu ljubljanskem. Na shod so vabljeni prav vsi hišni posestniki ljubljanski in okoliški, ki naj se ga zanesljivo udeležijo. Na shod se bodo povabile tudi vse gospodarske korporacije. Važno je tudi za posestnike novih hiš, ki se jih hoče dati tudi pod stanovanjsko zaščito. — Odbor

— **Esperantski tečaj** za začetnike otvori klub esperantistov v Ljubljani v torek dne 18. t. m. v šentjakovski šoli. Kdor se želi naučiti v nekaj mesecih tega velevažnega mednarodnega pomožnega jezika naj se zgleda v torek ob pol 8. zvečer v navedeni šoli. — Učnina mesečno 15 Din, za diake 10 Din.

— **Moško sukno in angleški kamgarn** najfinije kvalitete dobiti po nizki ceni pri Frane Pavlin, Gradišče št. 3.

Maribor.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V ponedeljek 17. oktobra prične državljanski cikel, ki bo obdelal najvažnejše probleme državljanske vede. O bistvu in namenu države bo predaval v ponedeljek ob 8. uri zvečer naš prvovrstni strokovnjak vseučiliški prof. dr. L. Pitamice iz Ljubljane. — V petek 21. oktobra predava o Prekmurju naš prvi domači zgodovinar prof. teol. dr. F. Kovačič.

— **Samostojno-demokratska komanda nad socialisti.** Končno so se naši samostojni demokrati vendarle osmelili in javno priznali svojo zvezo s socialisti in komando, ki jo imajo nad njimi. Sobotni »Večernik« piše namreč v svojem uvodnem članku, da je SDS pripravljena podpirati socialiste v občinskem svetu in glasovati tudi za njihovega župana, če bo nacionalno neoporečen. Kaj to pomeni, ve vsak Mariborčan, ker je splošno znano, da smatrajo samostojni demokrati za narodno neoporečnega socialista samo g. Grčarja, s katerim so že v stari zlahti. Tako je sedaj ugotovljeno tudi črno na belem, da bodo šli socialisti tokrat v občinske volitve pod komando SDS, ki bo določala, kdo bo nosilec njihove liste in kdo kandidat ter kdo bo potem — če zmaga — župan. Bodo-li socialistični župan bi, če bi bil bil izvoljen, moral torej igrati škodo ulogo kot jo igra Ahmed Zoga v Albaniji. Na videz bi bil socialističen župan, v resnici pa eksponet SDS. Mi smo pa mnenja, da socialistična stranka ne bo hotela igrati vloge Ahmeda Zoga, če jo bodo pa morda vendarle igrali voditelji, je prav gotovo ne bodo igrali volilci in zato bo ta »tiranski« pakt med SSJ in SDS le račun — brez krmarja.

— **Socialistična narodna neoporečnost.** V svoji zanimivi napovedi, da bo SDS v bodočem občinskem svetu podpirala socialiste, govori »Večernik« tudi o nacionalizmu in narodni neoporečnosti in smatra naše socialiste tudi za slovensko narodno stranko. K tej laskavi pohvali bi si dovolili pripomniti samo par faktov, ki naj pokažejo, da so socialisti razvoju slovenske narodne zavesti v Mariboru, v njegovi okolici in na Stajerskem sploh, strokrat bolj nevarni kot Nemci. Socialistična stranka je tista, ki vzdržuje še danes v Mariboru nemškutarijo, ona je tista, ki dovoljuje, da je še danes notranji jezik njenih pomožnih organizacij nemški. V telovadnih, prosvetnih in drugih svojih organizacijah se govori skoro izključno samo nemško, kljub temu, da so po 99 odstotkov slovenske po svojem članstvu. »Večerniku« bi priporočali, da gre pogledat n. pr. v Studenec, kjer se vzgaja v tamkajšnjem socialističnem domu celo slovenska šolska deca v nemškem jeziku. Socialistični pevski zbori, v katerih nastopajo sami Slovenci, goje še vedno tudi nemško petje. Na svojih shodih, kjer danes po skoro desetih letih obstoja naše države vsi poslušalci razumejo prav dobro slovensko, govore socialistični govorniki vedno tudi nemško in socialisti so končno tisti ki izdajajo za slovenske delavce nemško pisano »Volksstimme«. Če je mogel Pribevič proglasiti Radiča za jugoslovenskega nacionalista, potem že razumemo, da zamore »Večernik« tudi naše socialiste proglasiti za nacionaliste in narodno neoporečne. Esdesarski »nacionalisti« bodo k temu sveda disciplinarno ploskali. Dober tek, gospoda!

— **Kaj pa Slomškov trg?** Mestna občina je dala sedaj postaviti na Glavnem trgu dva kovinska kandelabra, ki pa še vedno ne zadostujeta. Na tem mestu bi morali biti vsaj štirje in malo lepši izgled bi tudi lahko imeli, kajti tisti kolobarji na vrhu niso prav nič estetični. Toda ta razsvetljava bo vsaj deloma zadostovala, dočim je ona na Slomškovem trgu naravnost škandalozna. Dasi ravno se nahajajo na tem trgu stolna cerkev, škofijska palača, mestna župnija, policijski komisariat, glavna pošta, gledališče, kino in Mestna hranilnica, ga razsvetljuje samo par brljavk, tako da je pred glavno pošto, pred gledališčem in pred hranilnico prav tako temno kakor v gozdu. Prav radi tega je park na tem trgu vporaben za stranišče in druge slične opravke. Vsled tega bi bilo nujno potrebno, da se že z ozirom na glavno pošto in gledališča razsvetli tudi ta trg. To bi se pa moralo zgoditi takoj, vsaj še pred zimo.

— **REPERTOAR MARIBORSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA.**

Ponedeljek, 17. oktobra: zaprtlo.

Torek, 18. oktobra ob 20. uri: »Pygmalion«. Red C. Premijera.

»Pygmalion« na mariborskem odru. Kot treh letošnje delo pripravlja mariborska drama znano duhovito komedijo »Pygmalion« v režiji g. Vl. Skrbinske. S tem delom, ki je imelo tudi v Ljubljani zelo velik uspeh, se predstavi mariborski publiki slavni angleški komediograf Bernard Shaw, ki je danes menda najbolj popularni dramatik na svetu. Premijera bo v torek, 18. oktobra.

Celje.

— **Seja občinskega sveta.** V petek zvečer se je vršila seja občinskega sveta. Vsled zakasnenja nekaterih odbornikov, jo je otvoril župan šele ob pol 19. uri. Zapisnik je bil brez čitanja odobren, nakar je sledil personalnopравни referat, pri katerem pa je bila javnost izključena. V domovinsko zvezo so sprejeli Anton Jošt, Viktor Keppa, Rudolfu Zavadiću se pa zagisura sprejem v domovinsko zvezo za slučaj, da dobi državljanstvo. Pravemu zastopniku se nalaga, da ostanek najemnine za leto 1924 17.923 Din, katerega dolguje vojaška uprava mestni občini izlirja. Ob priliki zidanja mestne osnovne šole je tedanji »Turnverein« posodil mestni občini 30.000 K (7500 Din), da more v kompenzacijo uporabljati telovadne prostore. Mestna občina pa je ta znesek že hotela vrniti »Sokolu« kot dediču »Turnvereina«, ki pa ga je odklonil, čes, da je posojilo glasom pogodbe neodpovedljivo. Pravni odsek je tako interpretacijo obstoječe pogodbe odklonil. Pri finančnem referatu se je najprej obravnavala regulacija Hudinje. Vsa regulacijska dela znašajo okroglo milijon dinarjev, od katere vsote pade na mestno občino 15%. Po merilni pogodbi med vojaško oblastjo in mestno občino, dobi zadnja za zemljišče pri Spodnjem Lanovcu prostor ob Ljubljanski cesti, kjer namerava celjska pravoslavna občina postaviti cerkev. Glede kredita, katerega je mestna občina 1.000.000 Din dovolila Splošni gradbeni zadrugi, se je sklenilo, da se kreditni listini doda, da data gradbena zadruga in vsakokratni v poštev prihajajoči zadrugi član dovoljenje vknjižbe na korist mestne občine. Pri gospodarskem referatu se je govorilo o delitvi mestnega oskrbnišva; ker se načrt ni izdelal, se je sklenilo, da se predhodno podredu vsa stavbena in tehnična dela stavbenemu odseku. Vsa večja dela bo oddajal magistrat privatnim podjetjem, manjša pa ostanejo v lastni režiji. Nadalje se je sklenilo, da bo odslej nastavljal in odpuščal delavce le župan sporazumno z finančnim odborom. Pri socialno-političnem referatu je predlagal Dr. Ogriček, da se na Dolgem polju sezida s pomočjo mestnega kapitala 20 hišno kolonijo, da se zaziada fronto ob Ljubljanski cesti (Krona), eventualno stori to Penzijski zavod, in stavbišče v Razlagovi ulici, kjer naj bi zdala mestna elektrarna. Podrobneje se bo o tem še razpravljalo. Pri slučajnosti je soc. Komavli zelo umestno omenil prehtano visoke cene na celjskem trgu, za kar pa nekateri občinski očetje niso imeli razumevanja. Predlagal je, da magistrat stavi maksimalne cene; njegovemu predlogu se je pridružil tudi odbornik magister Posavec. K tej zadevi se bo občinski svet še vrnil. Ob 21. uri 30 minut je dr. Gorčan sejo zaključil.

— **Na Ljubljanski cesti od Medloga do Celja** je neka dama izgubila zlat uhan s tremi briljanti v vrednosti 2000 Din. Pošten najditelj se naproša, da se zgleda pri policijskem referatu srezkega poglavarstva v Celju.

— **Piscu podlistka v sobotni štev. »Nove Dobe«** vjudno sporočam da se z njim, vsled popolnega pomanjkanja logike na njegovi strani, ne spuščam v polemiko. — M. R.

— **Esperantski tečaj** za začetnike bo otvoril celjski esperantski klub. Vsi, ki se zanimajo za ta, v današnjem času prepotrebni mednarodni jezik in si ga žele po lahki metodi še to zimo naučiti, naj javijo svoj pristop k tečaju v knjigarni Goričar in Leskošek na Kralja Petra cesti.

Dopis.

— **Ježica pri Ljubljani.** Priznati je treba, da sedanji občinski odbor dela, prav pridno dela. Medtem, ko se tropersna detelja esdesarskih odbornikov od vsakega pozitivnega dela abstira in ji je mar le negativna stran, to je nagajanje in sitnarenje, — je večina pripravila cel načrt elektrifikacije, ki se je že začel realizirati. Kabel se po Dunajski cesti pridno polaga, ves ostali material za napeljavo je pa že tudi naročen, kolikor se sliši od merodajnih ljubljanskih gospodov. Od teh smo tudi postrani zvedeli, da je proti elektrificirni napeljavi na Ježico vložena pritožba. Te vesti še ne moremo točno kontrolirati, ako se pa izkaže resnica, je samo znak, kako demokratska gospoda razume gospodarsko delo. Za zadevo se bomo pobrigali in jo točno in objektivno sporočili javnosti. — Da se večina zaveda svoje odgovornosti in pa, da je voljna stvar resno in s sodelovanjem vseh izvršiti, je znak tudi to, da je k delu prilegla tudi socialiste, ter jim dala primerno zastopstvo v tozadevnem odseku. To je hvalvredno in samo znak razumevanja za skupno delo v skupno dobrobit občine Ježica. C.

Kratke vesti.

— **Za finančnega svetovaleca Poljske,** ki ima nadzirati uporabo ameriškega posojila, je bil imenovan podtajnik v ameriškem finančnem ministrstvu Charles Dewey.

— **Konferenca ameriške delavske federacije** je sprejela resolucijo, da morajo biti vsi Azijati izgnani iz Amerike. Takoj nato je bila sprejeta druga resolucija, ki zahteva popolno neodvisnost za Filipinske otoke.

— **Vest, da bi Chamberlain** kupil posestvo na Korziki, ne odgovarja resnici, kakor poročajo sedaj angleški listi.

Profesor Laska, predstojnik seizmografskega inštituta v Pragi, je dognal, da so zadnje potresne sunke, ki so bili znatni na Dunaju, občutili tudi v Čehoslovaški, posebno pa so občutila potres ona mesta, ki leže ob tektonskih črtah.

Zadnji dunajski potres so v Pragi izražali od sobote na nedeljo. Razdaljavo so cenili na 250 — 270 km in trdilo se je takoj, da je kraj nesreče — Dunaj. Dunaj leži med tremi tektonskimi črtami. Ena vodi od Dunaja čez Prago v Dresden, druga je namerjena od Dunaja čez Karpenberg proti Münchenu in seče preimenovano črto pri Wiener Neustadt-u. Na tem mestu so potresni pojavi izredno pogosti. Povdariti pa je treba, da so vsi ti potresi neznanega značaja in da le v izrednih slučajih napravi potres večjo škodo. Tako katastrofalnega potresa, ko na Japonskem, pri nas nimamo pričakovati. Soboljni dunajski potres n. pr. je bil le posledica razširjenja tretje dunajske tektonske črte, takozvane termalne črte, ki se je razširila do dunajskega centra. S sigurnostjo se lahko trdi, da Dunajčani v doglednem času doživijo ponoven potres (razdobje od potresa do potresa znaša največ 20 let). Epicenter tega potresa bo — Dunaj.

Srednja Evropa se nima bati potresov katastrofalnega značaja. Tektonska gibanja so v Srednji Evropi že (vsaj navidezno) dovršeno dejstvo.

Če govorimo o vulkanski delavnosti, tedaj je treba pripomniti, da bi prenehanje vulkanske delavnosti pomenilo konec življenja na tem božjem svetu. Nedelavnost vulkanov

je pojav, ki pravi, da se naša zemlja stara. To dejstvo je nagnala že davno znanost. Naša zemlja oddaja neprestano vodo in razne pline, doživlja torej isti proces kot ga je tekom tisočletij doživljala luna. Novo nastale tektonske črte so pojavi, ki dokazujejo, da se zemlja stara. Prenehanje vulkanske delavnosti bi bil nekak konec celotne vegetacije, kaj samo vulkansko delovanje nudi za biološke življenje potrebne ogljikove kisline.

Iz vsega tega lahko posnamemo in trdimo: Srednja Evropa je pred potresi več ali manj obvarovana. Če pa se bodo potresi pojavili, in te se lahko v doglednem času pričakuje, se jih ni bati, ker ti ne bodo katastrofalni.

KOLIKO STANE BLISK?

Močan blisk razvija ob času nevihte približno 800 kilovatnih ur. Sile in bi stal po obstoječi tarifi Stockholmske elektrarne, približno 240 švedskih kron (okoli 2880 Din). To dejstvo je dognal švedski učenjak in strokovnjak za nevihte in blisk, dr. Stenquist. Učenjak je prišel do zaključka, da v švedski vse električne napeljave, z visoko napetostjo pospešujejo nevarnost — bliski so namreč pogosta stvar. Trditve temelji na znanstvenih opazovanjih od leta 1780 do 1915. Kot trdi dr. Stenquist so razni vremenski pojavi sledili: sivomoder oblak z rumenimi in rdečimi pasovi; beli blisk je mnogo bolj kompliciran kot si to predstavljamo. Izprva je ta blisk rdečkast, nato postane bel ter se polagoma razkroji v celo vrsto majhnih, rdečih kroglic. Beli blisk je redek pojav. Z veli-

kansko brzino drvi naprej ter konča navadno z eksplozijo. Navesti bi bilo še ogenj Sv. Elma.

Rdeči blisk je od gori imenovanih najmočnejši, obenem pa tudi najnevarnejši. Razlika v napetosti med glavo in koncem tega bliska cenijo na 30.000.000 voltov, intenzivnost toka na 10.000 Amperov, silo pa na 30.000.000

kilovatov. Če vzamemo, da uporabi pozitivna in negativna elektrika za spoj samo stotinko sekunde, se porabi pri tem energija 8000 kilovatnih ur. Ker računa elektrarna v Stockholmu 30 oere za kilovatno uro, bi stal prvovrstni blisk 240 švedskih kron. Dr. Stenquist priporoča, da naj ljudstvo ob nevihti ne uporablja telefona.

PROFESORSKI ZBOR DRŽ. REALKE V LJUBLJANI
javlja tužno vest, da je danes preminul bivši njegov član

Ivan Franké
profesor v pokoju

Blagega pokojnika, vzornega učitelja in vzgojitelja, zvestega tovariša bo ohranil zavod v trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1927.

Ilya Erenburg:

60

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(iz rusčine prevedel S. L.)

— Prosim vas, da se mi nikdar več ne približate, — je zakričala Jeanne.

Tedaj je pa Halibjev z urno svojo roko zagrabil dekle za ramo. Deklica se je iztrgala in zbežala, Halibjev je pa za njo kričnil:

— Slabše zate! Vseeno te bom ujel, nedotakljivka. Te bom že še raznikastil!

Naenkrat je pa zagledal, da je Jeanne pozabila na mizici svojo torbico, ko je pobegnila. Takoj jo je delovito odprl, pa ne, da bi tam ukradel dva franka, da si kupi malico, ne! Mučila so ga druga, dosti bolj patetična čuvstva: bil je ljubosumen. Zato je hitro potegnil iz torbice vso njeno duhovno vsebino: nek listek, napisan po rusko in majhno fotografijo. Ko je plen skril v svoj žep, je surovo zaklel in odšel.

Na temnem, smirdečem stopnišču je pod plinovo svetilko prečital ukradeni listek. Neki neznanec (niti podpisa ni bilo tam) je pisal Jeanne-i: »Dobiva se jutri. Bili moram zelo previdni. Vse je pripravljeno. Tudi denar dobim. Pričakujem te ob osmih tam, kjer sva se domenila. Pojutrišnjem grem. Smeleje!«

Tekst pisma je bil za Halibjevo uganka! Radovedno si je ogledal fotografijo. Bila je majhna slička, očitno iztrgana iz kakega

potnega lista in je imela ob robu še sledove nekega pečata. Širok obraz se je bodro smehljal. Ta smehljal je Halibjeva razdražil. Takoj se mu vidi, da je ljubimec! S tem se ču, seveda, drugače pogovarja: »Se pa »Se«, zame zna pa edino »proči!« Ali nisem mogoče boljši, ko to teslo? Res je, ampak ta ima denar. Saj sam piše: »Denar dobim.« Spekulacija se mu je posrečila, pa si bo kupil brunetko, Halibjev nima pa niti sto frankov, da bi šel v »Gavernic. Niti deset frankov nima, da bi se napil v prvem, najbližjem baru.

Halibjev je stal na stopnicah in z zlobo ogledoval obraz konkurenta. Ta srečnik se smehlja, kakor oni Perz v »Martigny«, ki je prikupil še eno karto in pograbil vso banko. Halibjev stoji pa pri stranskem vходу. Halibjev ima pred seboj samo mrzlo sobo in prezirljivo usekovanje strežaja. Zdaj je sedem ura, čez eno uro bo že oni podlež poljubljal brunetko. Kaj pa on, Halibjev?... Halibjev je ugonobljen: banka je strgana.

25.

O sumljivih pripravah in o popolnoma čednostni večerji.

Vse se je skladalo natančno tako, kakor je Halibjev vnaprej videl, da se bo. Strežaj Louis se ni hotel niti v pogovor spustiti glede enega litra vina, ampak se je samo prezirljivo useknil. V sobi je vladal še zimski

mrz. Halibjev se ni niti sčel, ampak se je kar zavalil na široko posteljo, se pokrnil z umazano odejo in začel premišljevali, kaj naj počne. Spati ni mogel, prvič, ker je bila šele devet ura zvečer, drugič, ker se težko zaspi s praznim želodcem. Halibjev pa še od včerajšnjega dne, ko se je še brezskrbno gibal v polčaju ženina Gabrijele, ni ničesar vzel v usta. Kaj naj stori? Svoje stvari je že zdavnaj razprodal. Dozo? Ne, nikdar! Dokler ima dozo, je še vedno — ljubljeneec dam. To je dejstvo! Dokler ima dozo, ima še upanje, da se mu bo tudi črnolasa svetnica udala. Doze se nikakor ne sme znebiti. Kaj naj pa stori, za Boga?

Zdi se, da se je bil preveč razgrel. Ali ga ni učil dobri Neichenson: »predno izrečeš besedo, moraš vse dobro preračunati — koliko ti bo ta beseda dala dohodka in ne bo li mogoče kakšna škoda od te besede?« Halibjev pa je popolnoma pozabil na pouk previdnega Neichensona. Seveda ga je ta francoski očito ponižal, seveda ni preveč dostojno, igrati ulogo detektivskega vohuna. Je že dobro upravljal pisarno »poštovnega zavoda, vse kaj drugega je pa skakati po mestu in vohuniti za ljudmi. Vohuna bi gotovo ne sprejeli v »Ohotnički klub«. Vse to je res. Ampak kaj naj vendar stori? Ubožnost ni sramota. Halibjev se mora poniževati. Pravzaprav se pa morajo zdaj poniževati vsi dostojni ljudje in Halibjev deli

usodo drugih. Ponižuje se prav tako, kakor vsa Rusija. Res je, da je preneumno služiti za dvesto frankov na mesec, lahko bi pa vzel predujem, potem pa... Potem bi pa lahko zaslužil dvesto tisoč. Važno je to, da se nekam vtreš. Tam pa so na redu precej lakomne zadevice. Če bi dobil v roko kako zakonsko zadevo, pa bi nikomur nič ne povedal, vse vodil za nos, denar pa zbiral za svoj žep. Neumno je napravil, ko je odklonil. Takoj, nemudoma je treba to popraviti!

Halibjev je zlezal izpod odeje in v prvi vrsti natančno preiskal svoje žepce. Zbral je ravno devet squ. Za to lahko izpije pri pulu čašico kave. Urno se je spustil doli, pazet, da se ne sreča s strežajem. Nato je stopil v sosedni bar.

— Čašico kave!

Gospodinja, ki je Halibjeva poznala, se je prijazno nasmešnila in rekla:

— Kakor navadno, z rumom?

— Ne, danes brez ruma, me boli glava.

Kava z rumom je namreč stala šestnajst sous.

Ko je Halibjev posrkal kavo, je stopil k telefonu. Pozvonil bo gospodu Neyu in mu rkel, da se z njegovim predlogom strinja in prosi za majhen predjem, vsaj za petdeset frankov.

(Dalje prihodnjič.)

Čarinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.
Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakov.
Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

TISKARNA »MERKUR«

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
TELEFON ŠTEV. 2552. TELEFON ŠTEV. 2552.
Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Sirite »Narodni Dnevnik«!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene do dveh sob išče mirna stranka v bližini Križevniške cerkve ozir. Tržaške ceste. Cenj. ponudbe se prosi na upravo lista pod »Stanovanje«.

»Segetan«

najboljše sredstvo za luženje semen. % raztopine zadostuje za zavarovanje proti sneti in bljnih boleznih. Dr. A. Jenčič, Maribor, Kopitarjeva ulica 6.

Pouk ali konverzacija

v nemščini, francoščini, angleščini in italijanščini daje izobražena nemška dama. Naslove prosi na upravo »Nar. dnevnik« pod »Individualni pouk«.

WECK

Čaše in aparati za ukuhanje se najceneje, ker so najboljše. Znatno nižje cene. Ugodni pogoji! Tovarniška saloga:
Krekov trg 10 pri trdnici Frutna, Ljubljana.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš ljubljani oče, stari oče, gospod

IVAN FRANKÉ

slskar, profesor v pokoju

danes ob sedmih zjutraj po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul.
Pogreb dragoga pokojnika bo v ponedeljek, 17. t. m. ob pol treh iz hiše žalosti, Gorupova ulica 3.
Ljubljana, dne 15. oktobra 1927.
Ivan, Lev, Vladimir, Helena, Darinka, Nelca in Anica sinovi in hčere ter ostalo sorodstvo.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarja nedolnih, ki ga vlagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.